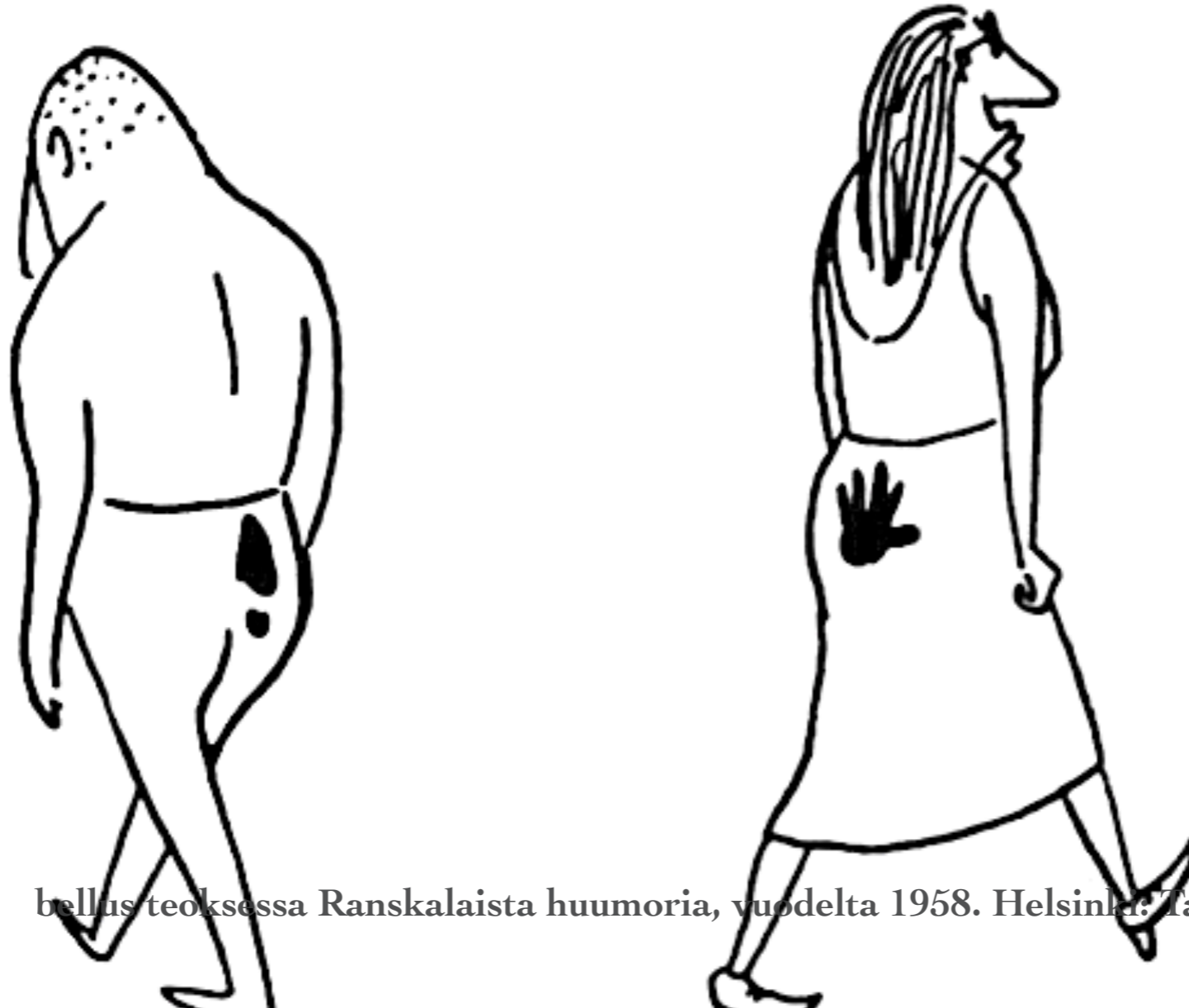

Kun ei tarvitsis puuttua...

bellus teoksessa Ranskalaista huumoria, vuodelta 1958. Helsinki: Tammi

VTT/Sosiologi Hanna Vilkka
Tampereen yliopisto, Kasvatustieteiden tiedekunta
FinFami - Kanta-Hämeen mielenterveysomaiset ry

Kymmenele
ensimmäiselle
MUNIAA!

ESIMERKKI

- ❧ *Jos joku nuolee huuliaan ja sanoo sulle, että sulla on tosi kiva pusero. Jos sulle tulee epämiellyttävä olo, se on seksuaalista häirintää.*
- ❧ *Saat kenkää, jos et alistu [kosketteluun].*
- ❧ *Sijaisuus jatkuu, kun pidät pomon tyytyväisenä.*

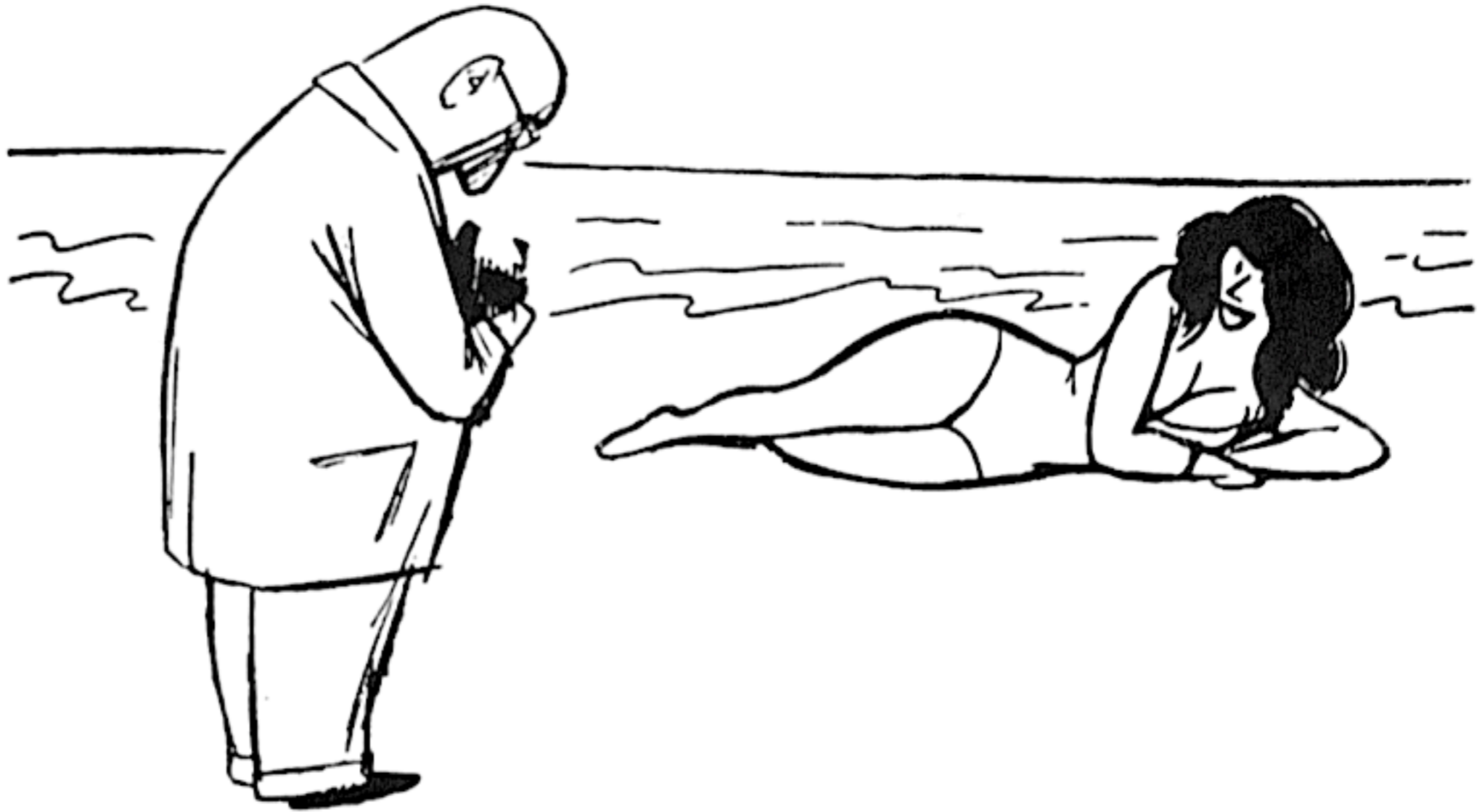
- ❧ *Esimies ehdotti minulle seksiä. Olisin halunnut kieltäytyä, mutta pelkäsin, koska pomo uhkaili potkuilla ja tarvitsin palkkani elämiseen. Suostuin.*
- ❧ *Laitan sun kuvat nettiin, jos et tee niin kuin haluan.*

- ❧ *läskiperse*
- ❧ *hyvät tissit*
- ❧ *saisipa noita tissejä/pakaroita/haaroväliä puristella*
- ❧ *ihanat lihakset, saispa hipelöidä*
- ❧ *tiedän mitä tarvitset - tyyppinen ajattelu*
- ❧ *tänä vuonna on paremman näköisiä harjoittelijoita kun viime vuonna*
- ❧ *Tiedätkös sen boron?*

Carrisey teoksessa
Ranskalaista huumoria,
vuodelta 1958.
Helsinki: Tammi

— Herra johtaja, neiti Monique on vilustunut ja minä hoidan hänen tehtäviään.

Chaval teoksessa Ranskalaista huumoria, vuodelta 1958. Helsinki: Tammi

Chaval teoksessa Ranskalaista huumoria, vuodelta 1958. Helsinki: Tammi

ANTAAKO LAKI AINA SUOJAN?

Teko ahdistaa kohdetta tai luo ahdistavaa ilmapiiriä.

Häirintä on toistuvaa.

Häirintä on todennettavissa.

Teossa yhdistyy ilmeet, eleet, käyttäytyminen, sävy ja viesti + sen häiritsevä merkitys (epäasiallinen käytös tilanteeseen liittyen).

Kun tilanteesta puhutaan ja tilanteeseen puututaan.

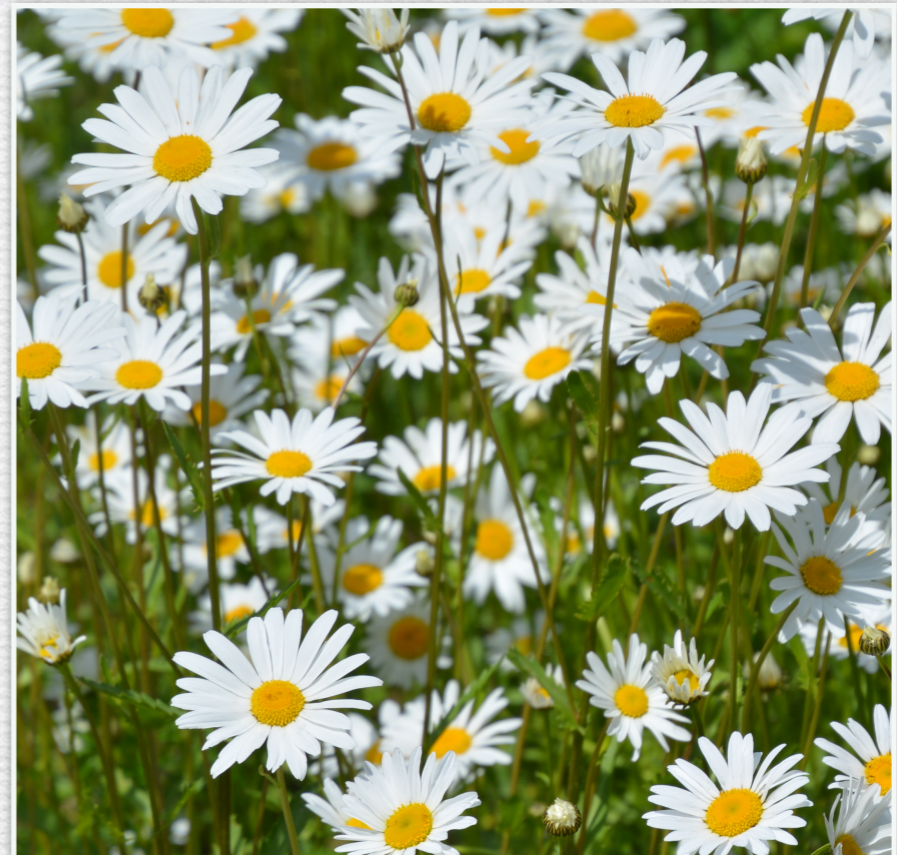
Kun ei tarvitsis puuttua...

Vaikeinta on puuttua tilanteeseen, jossa on

- ollut ilmeisiä viitteitä toisen vikittelemisestä päämääränä seksisuhde,
- kohde on otettu huomioon ja viehätysvoimastaan, mutta
- ”antaa pakit” tai ”hannaa” viime tipassa.
- Päätyy syyttämään häirinnästä.

Miten asianomainen vastaa seuraaviin kysymyksiin?

- ☞ Milloin ns. normaali käytös muuttui ja häirintä alkoi?
- ☞ Onko tilanteessa tulkinnanvaraisuutta?
- ☞ Tapahtuiko sittenkään sellaista, minkä muutkin kokisivat vääräksi?

Rakastaa ei
rakasta,
rakastaa....

Puuttuminen on vaikeaa myös, koska...

- ❧ Häpeä
- ❧ Pelätään tilanteen väärin tulkintaa ja niistä johtuvia seurauksia itselle.
- ❧ Leimautumista niuhona, huumorintajuttomana ihmisenä — kasvojen säilyttäminen.
- ❧ Naistapainen ja miestapainen solidaarisuus
- ❧ Asioiden sanottamisen vaikeus.
- ❧ Asemaan ja valtaan liittyvät roolimallit

HÄIRITSIJÄNÄ NAINEN?

- 10-15% häirinnästä on naisten ja tyttöjen tekemää
- Erilaista vihjailua: seksuaalisesti sävytteisiä puhetta, ilmeitä, eleitä
- Huorittelua, perättömiä juoruja, intiimiä ulkonäön arvostelua
- Fyysistä: koskettelua, halailua, seksististä puhetta nuorista miehistä
- alle 35-vuotiaista miehistä joka viides kokee seksuaalista häirintää, 17% miehistä

- ❧ *...miehet proffia, naiset lehtoreita.
Menestyvästä naisesta muut naiset saattavat
ajatella, että...hän on pyrkyri, joka osaa
myydä itseään...silleen.*
- ❧ *Naisille tyypillinen tapa on, että työpaikalla
komeaa ja kehostaan huolta pitävää miestä
pidetään yleisenä riistana. Miestä häiriköidään
sähköpostitse ja kahvipöydän ääressä antaen
ymmärtää, että halutaan olla hänen
seksikumppaneitaan.*

❧ *Seksuaalista häirintää on varmasti sairaalamaailmassa hyvin paljon. Itsekin olen sitä kokenut, kun suurin osa työkavereista on naisia ja oletus on, että minä miehenä olisin heistä kiinnostunut. Kun en ole ollut niin on joku yrittänyt "uida liiveihin" eikä aina selkeä "ei"-sanakaan ole tuntunut menevän perille. Siksi en juuri käy missään osastojen pippaloissa enää.*

❧ *...tyypillisempää esimerkiksi on, että homo, lesboa, biseksuaalia tai transihmistä häiritään sukupuoleen liittyen esimerkiksi kommentoimalla toisen feminiinisyttä/maskuliinisuutta, haukkumalla homoksi, lesboksi, neidittelemällä jne. Homolle saatetaan laittaa homopornokuvasto pöydälle tai lesbolle vihjailta siitä, että olisi kiva olla kahden naisen kanssa miehenä.*

On väkivaltaa puhua häirinnästä ja kaltoinkohtelusta sukupuolitettuna ja heteroseksuaalisena ilmiönä.

- ❖ Kuka tahansa voi olla häiritsijä iästä, sukupuolesta, paikasta ja tilanteesta riippumatta.
- ❖ Todennäköisesti häiritsijä on henkilö, jonka kanssa seksuaalinen suhde on mahdotonta eli häiritsijän ei tarvitse siirtyä sanoista tekoihin,
- ❖ eikä tilannetta voida tarkastella millään muotoa molemminpuolisena ihastumisena ja siihen liittyvänä molemminpuolisena flirttinä.
- ❖ Valta-aseman osoittaminen. Halu alistaa. Halu (väki)vallankäyttöön.

Kun on puututtava...

- Hyvä käytös sallittu - häirintä kielletty!
- Työyhteisössä on aina helpompi puhua tapakulttuurista kuin häirinnästä tai sukupuolten tasa-arvosta!
- On helpompi sanoa: "Meidän työyhteisössä ei voi käyttäytyä näin."
Kuin: "En hyväksy tuollaista käyttäytymistä. Oot menny liian pitkälle. Voitko lopettaa?"
- ME, eikä vain sinä tai minä.

❖ — — vaikka naisten määrä on lisääntynyt
niin sanottuja sukupuolirooleikkaita on vähän.
Alalla on tyypillistä tilanneherkkyys, kyky
havainnoida, näkemisen taito, empatiakyky ja
yleinen suvaitsevaisuus — — mahdollisia
alakulttuureja sallitaan, yhteisö hyväksyy
erilaisuuden — — aikuinen on aikuinen
toiselle ja monenlaisia rooleja hyväksytään.

Miksi on puututtava toimintakulttuuriin?

- ❧ Seksuaalinen häirintä on työyhteisön, ei yksilön asia.
- ❧ Seksuaalioikeudet, omat rajat ja koskemattomuus ovat työyhteisön linjaus.
- ❧ Yksilön kokemus työyhteisössä on aina työilmapiiriin ja työhyvinvointiin liittyvä asia. Se heijastuu kaiken tasoisiin yhteistyö- ja asiakassuhteisiin. Häirinnästä vapaan työyhteisön aistii jo kättelyssä!

Millainen työyhteisö
haluamme olla?

Millaisena haluamme
näyttäytyä toisillemme ja
asiakkaillemme?

Miten tuemme toisiamme, kun
tarvitsee sanoa EI?

Kiitos!

